

Forfatter: Knudsen, Jakob

Titel: Udrag fra Gjæring Afklaring

Citation: Knudsen, Jakob: "Gjæring Afklaring", i Knudsen, Jakob: *Gjæring Afklaring*, udg. af Poul Zerlang , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, i samarbejde med Nyt Dansk Litteraturselskab, cop. 1988, s. 430. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-knudsenj01val-shoot-idm140346602724400/facsimile.pdf> (tilgået 06. maj 2024)

Anvendt udgave: Gjæring Afklaring

- 14 *Adle kalde Livets Lytt*: af Grundtvigs salme *Udrundne er de gamle Dage, Mogensange*, 1833. Den danske Salmebog nr. 344.
- 17 *Ludvig Mullers* (1806-1851) Danmarks historie: 1. Del, 1836 (fra asernes tog mod Norden frem til Knud den Store), 2. Del, 1837 (fra Knud den Store til kong Abels død, 1252), 3. Del, 1840 (fra 1253 til Kristian den Anden, 1523), 4. Del, 1842 (et lille hefte, der dækker tiden frem til Grevens Fejde, 1534-1536). – *Og lidt efter ... Danmark*: se beskrivelsen s. 79
- 18 *De var saa glade ... Fyn*: den fynske vækkelse i 1820'erne blev startet af mænd som Chr. Madsen, Rasmus Ottesen, Rasmus Sørensøn og Peter Larsen Skræppenborg. – *paa Kuldryggen ... begyndt*: Peter Larsen Skræppenborg flyttede 1841 fra Fyn til Dons nord for Kolding og sluttede sig til den grundtvigianske bevægelse. Fra 1859 holdt han et årligt «løstgildes, oprindelsen til grundtvigiske kredses efterårsmøder.
- 20 *Grundtvigs Oversættelse af Saxo: Danmarks Krønike* af Saxo Grammaticus fordansket ved Nik. Fred. Sev. Grundtvig, 1818-1822. – *Bjørnsøns Fortællinger*: de vigtigste: *Et farligt Friid*, 1856, *Throné*, 1857, *Symtøve Solbakken*, 1857, *Arne*, 1859, *Faderen*, 1859, *En glad Gut*, 1860. – *Bjovulf*: anonymt angelsaksisk helteedigt, o. 700 e.v.t. – *Bladen*: græsk helteedigt tillagt Homer, o. 700 e.v.t. – *Odyseens*: som Iliaden. – *Njal*: henrydning til hovedpersonen i Njals saga eller til sagen selv. – *Bredahl*: C.H. Bredahl, dansk digter 1784-1860. Især kendt for *Dramatiske Scener* 1-6, 1819-1832. – *Opvind*: hovedperson i *En glad Gut*.
- 21 *fortaget*: berøget, overvældet.
- 22 *Mammon*: personifikation af verdslig rigdom, Matthæus 6,24 og Lukas 16,9-13. – *Molok*: syrisk gud, der blev dyrket med menneskeofre, Apostl. Gern. 7,43. – *Dødbihønet*: ordet vistnok først anvendt af Grundtvig: åndløshed, sløvhed.
- 23 *Mindes jeg ret ... næst*: opr. hos Saxo i 8. bog, kapitlet om Bjørn, Harald og Gorm. I Grundtvigs oversættelse læses: Ja, sagde Thorkild, mindes jeg net fædigerens kursivering her og i det følgende, da stuygere Næser jeg aldrig *saar*, og var ikke *stødt*, hvor jeg mindre *gad saar*, saa af mine Fødder den huer mig *bedst*, som Dørren er *næst*. Altså rimfølgen *ababce*. Først JK stiller teksten op som en strofe. – *Thuserne*: troldre eller jætteeagtige væsener, der boede i bjerge og var guders og menneskers fjender. – *Tjuffe og Røvlav*: Thors og Lokes ledsagere på færden til Udgaards-Løke. Jf. Snorres Edda, 1. del, *Gylfaginning* de Gylfe kogieret, o. 1220. – *Thor*: nordisk gud, den stærkeste af aserne Jætternes hovedmodstander. – *Løke*: er søn af jätten Farbauter og jættekvinde Laufey og indtager en tvetydig stilling mellem aser og jætter.
- 24 *Kristen Kold*: fremtrædende dansk højskolemand, 1816-1870. Han gav højskolen et demokratisk grundlag og bragte den i forhold til de religiøse vækkelser. Grundlagde Ryslinge Højskole 1851. Haar i *To Slægter*, roman af JK 1910, er et portræt af ham. – *Vætte*: overnaturligt væsen i menneskeskikkelse, som lever i naturen, og som beskytter en lokalitet.